

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 4 ส.ย. 2550	ปีที่ 37	ฉบับที่ 13393	หน้า 5
---	------------------------------	--------------------	-------------------------	------------------

มรดกล้านนา

พิธีชุนเทวบุตร : เทพแห่งสายฝน

พอย่างเข้าสู่ฤดูฝนซึ่งเป็นฤดูกาลที่ชาวนาจะเริ่มทำนา ปีใดที่ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล มักจะมีการเซ่นสังเวยเทพเจ้าที่เชื่อกันว่าจะสามารถบันดาลให้ฝนตกได้ เทพเจ้าดังกล่าว ได้แก่ "พิธีชุนเทวบุตร"

พิธีชุนเทวบุตร เป็นเทวบุตรที่สถิต ณ สรวงสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิก มีธิดาชื่อ "โกกษะนะทะ" และ "จุลโกกษะนะทะ"

พิธีกรรมในการเซ่นสรวงบูชา จะจัดเตรียมปราสาทจำลอง โดยสร้างหอบูชาขึ้นเป็นแท่นบูชาเสาเดียวมีเครื่องมุงหลังคาประดับธงทิว พร้อมมีที่ตั้งวางเครื่องสักการะบูชา เครื่องสักการะบูชาพิธีชุนเทวบุตร ประกอบด้วย

- กรวยดอกไม้ ๒ กรวย
 - กรวยหมากพลู ๒ กรวย
 - ฉัตรเงิน ฉัตรทอง
 - ขนมต้มขาว ขนมต้มแดง
 - เทียนขี้ผึ้งแท่ง ๑ คู่
 - มะพร้าวอ่อน ๑ คู่
 - อาหารคาวหวาน ๑ ตำรับ
 - หมาก พลู บุหรี่และเมี่ยงอย่างละ ๑ คู่
 - ข้าวตอกดอกไม้ตามสมควร
- นอกเหนือจากนี้ ยังต้องเตรียมเครื่องค่านับครุสำหรับ "ปู่อาจารย์" ผู้ประกอบพิธี ซึ่งประกอบด้วย

- กรวยดอกไม้ ๔ กรวย
- ข้าวเปลือก ข้าวสาร อย่างละ ๑ กระตัง
- ผ้าขาว และผ้าแดง อย่างละ ๒ ชิ้น
- เงิน ๓๖ บาท
- เหล้าโรง ๒ ขวด

- กรวยดอกไม้ ๔ กรวย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	4 ส.ย. 2550	37	133 95	5

ในการประกอบพิธี ปู่อาจารย์จะทำพิธีชุมนุมเทวดา กล่าวคำมนัสการครู จากนั้นจึงกล่าวคำโอองการดังนี้

สุระณันต

ข้าแต่เทพไธ

เปนเจ้าแม่เมฆะธรราฟากผา

อันควรมีน้ำฟ้าสายฝน

ชุ่มเย็นแก่มวลหมู่ไม้รุกขา

โขงชมพูนั่นก็ขาดกลั่นสายฝน

ฝูงข้าใช้จึงจักน้อมนำมา

หากประกอบด้วยรูปะบุผา

ดอกไม้เทียนงาม

แล้วตั้งไว้ธูปะนา

จูงผายโผดได้เมตตา

สู่สภณโลกหล้า

นั้นจูงจักมี

โพนโต ปิซขุนนะเทโว

ตนเปนใหญ่แก่เทวา

กาละบัดนี้ก็เป็นระดิวัสสา

หยาดตกจากบนสู่ลุ่มใต้

บัดนี้นาก็ยังว่าไปเปนดังอัน

น้ำจากพายบนบ่ตกลุ่มใต้

ยังเครื่องสักการะบูชามวลมาก

มาลาดวงดอกเข้าตอก

สักการะตามมักไฟ

ขอท่านมาปฏิบัติหะรับเอาไว้

หื้อฝนเมฆะธรราทกหล่น

ในที่ฆากาละบัดนี้

เที่ยงแท้ดีหลี แต่เตื่อะ ฯ

กล่าวเสร็จแล้วก็ยกเครื่องพลีบูชาไปวางบนแท่นบูชาเป็นเสร็จพิธี

ด้านรูปร่างลักษณะของปิซขุนเทวบุตร พบว่าตามวัดต่างๆ มีรูปปั้นหรือภาพแกะสลักเทพบุตรยืนเหยียบบนหลังสัตว์ในจินตนาการที่เรียกว่า "มอม" รูปปั้นหรือภาพแกะสลักดังกล่าวเข้าใจว่าเป็นปิซขุนเทวบุตรนั่นเอง

ปีใดเกิดฝนแล้ง ชาวล้านนาจะทำพิธี "แห่มอมขอฝน" ด้วยเชื่อว่า มอมเป็นสัตว์ที่คอยรับใช้หรือเป็นพาหนะของปิซขุนเทวบุตร ย่อมอยู่รับใช้ใกล้ชิดปิซขุนเทวบุตรตลอดเวลา สามารถนำความทุกข์ร้อนของมนุษย์ โดยเฉพาะเรื่องฝนแล้งไปแจ้งและขอให้ปิซขุนเทวบุตร ช่วยคลบบันดาลให้ฝนตกได้

ดังนั้น นอกจากจะมีพิธีกรรมบูชาเช่นสังเวยปิซขุนเทวบุตรแล้ว อาจมีพิธีแห่มอมขอฝนตามมาก็ เพื่อตอกย้ำสำคัญให้ฝนหลังเมื่อดลลงมาให้ได้

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(ภาพโดยนภาพารณ อาษาเพชร)